

Jelentés a végekről

Borka László (a felső képen balról) és felesége, Sárka Arnduskó Imre igazgatót az iskola jelenéről faggatja. A jobb oldali képen Benninghaus Iván, a vendég gútai unokatestvére, akivel ugyancsak 40 év után találkoztak.

Nos, 40 év után először meglátogattam Komáromot, nagy kíváncsisággal. Hogyan élnek földijeim? Segített-e a helyzeten az EU-tagság? Erre a kérdésre nem kaptam tiszta választ, mert közben rendszerváltozás is volt, s nehéz tudni, melyik javulást lehet ennek köszönni, s melyiket az EU-nak. De mindkettő segített, az kétségtelen.

Több meglepetés ért: Jókai szobra visszakerült a régi Kultúrpalota elé. Klapka szobra újra ott áll régi helyén, a Városháza előtt. Lábánál Klapka bronz oroszlánja büszkén néz az arra járókra: „Újra itt vagyunk, s lesz még ez egyszer talán jobb is!”

Így kapaszkodnak a magyarok az ezeréves múltjukba Klapka városában. Legjobban tetszett az új Európa-udvar. Fiatal, tehetséges építésszek kis Európát építettek: a legtöbb ország kapott egy házat az ország építészeti stílusának megfelelően. Holland ház, holland címerrel, szlovák ház szlovák jelleggel. Magyar ház: Istenem, mivel is díszítsük? – Talán legjobb lenne a Szent Korona. Így is lett, s nagy ravaszul Komárom közepén az egyik Európa-házon egy öt méteres korona trónol. Nem volt mit tenni, el kellett fogadni, ezek voltak a játékszabályok.

Számomra nagy élmény volt a gimnázium munkáját látni, ahol apám 20 évig latint és magyart tanított, s ahol én kisdiák voltam.

A régi bencés gimnázium, melyet a hatóságok a háború végén bezártak, újjászületett. 1996-ban a Selye János Gimnázium nevet vette fel. A gimnázium 750 magyar gyereket tanít. Azt éreztem, hogy a tanárok is, diákok is meg akarják mutatni, hogy jobbak tudnak lenni, mint a szlovákok. Az iskola egyik termében áll egy nagy földgömb, amibe kis zászlók vannak tűzve. Tajvan, Japán, és még sok ország közepén áll kis zászló. Ezeken a helyeken rendezték

E sorok írója, dr. Borka László 2005 májusában budapesti tartózkodását egy napra megszakítva, 40 év után először szülővárosába, Komáromba látogatott, hogy meglátogassa édesapja, dr. Borka Géza szeretett iskoláját, ahol egyébként kisdíakként maga is tanult egykor. Hazatérve, komáromi benyomásait megírta az Oslóban élő magyar közösség lapjában *Jelentés a végekről* címmel. Engedélyével e helyt ebből az írásból közlünk összeállítást. Lapunknak szánt írása a háború utáni évekről Komáromban a 6. oldalon olvasható.

azokat a matematikai és fizikai diákolimpiákat, melyeken a Selye János Gimnázium diákjai is részt vettek. Ehhez elég magas szintű tudás kell. Tudnunk kell, hogy ilyen versenyekre nem a gimnázium küldi ki diákjait, hanem azoknak először a hazai versenyen kell versenyezni a szlovák diákokkal együtt, s a csoport a szlovák államot képviseli. Így talán még edesebb egy magyar gyerek győzelme.

Komárom közepén szép magyar könyvesbolt található (a pozsonyi Dobos Lászlóék kiadójának könyvesboltja, minden nagyobb régi, magyar városban található: Nyitrán, Rozsnyón, Kassán). A magyar vendéglő is Klapka szobrára néz.

Végül egy fontos új esemény: megnyílt a Selye János Egyetem, amely részben a régi Tiszti Kaszinó szép épületében kapott helyet, s egyre bővíti oktatási területeit.

Ha öreg diákok találkoznak, előjönnek régi emlékek is. Emlékszel arra, mikor jégen mentünk át Dél-Komáromba vizsgázni? – kérdeztük egymást.

A látogatónak az volt az érzése búcsúzáskor, hogy megható, mily tudatosan, szívósan, tíz körömmel kapaszkodnak az *odaáti* magyarok ősi hazájukba. Teszik ezt a fájó pofon ellenére – vagy talán pont ezért? –, amelyet anyaországi testvéreiktől kaptak a 2004-es szavazáskor a kettős állampolgárságról. *

Dr. Borka László

Postánkból...

„Tisztelt és kedves barátaim!

Előre is bocsánatot kérek, hogy a Baráti Körbe való Belépési nyilatkozatom mellé csatolt írásomban néhány, a személyemre és az iskolára vonatkozó tényyszerű adatot is közlök:

- Szegény családból származó gyerekként 1940-ben a bencés gimnázium tanulója, illetve Pataki Maurus bencés tanár jóvoltából a Palkovich Diákotthon lakója lettem.

- Osztályfőnökeim fokozatosan Szentkirályi Márton (Marci bácsi), Pauer István és Hites Kristóf voltak.

- 1944 tavaszának elején Fekete Antal és az én szervezésemben a gimnázium udvarán a diákok tüntetésen tiltakoztak a zsidó származású bencés diákok üldöztetése ellen. Dobrovich Ágoston igazgatónk csillapított bennünket.

- 1944 március végén az iskola épületét lefoglalták német katonaság részére, illetve magyar hadikórháznak. A háború végén 1945-ben szovjet katonák foglalták el az iskolát.

- 1945 ősze elején Hites Kristóffal egyetértésben felkerestem a szovjet katonák parancsnokát, hogy tegyék lehetővé a gimnázium épületében való tanítás megkezdését. A szovjet katonák elhagyták az épületet. Egy idős szobafestő tanácsai alapján Angyal Antal és én kitakarítottunk, illetve kimeszeltünk és berendeztünk 3-4 tantermet. Hites Kristóf szervezésében megalakult egy „tanári kar”, amelynek minden tagjára már nem emlékszem, de tagjai voltak pl. Zsilinszky Kázmér (úgy hívtuk, hogy kis Zsilinszky), Tóth Aldemár, Hinn Damascén, Pataki Maurus, Bíró Lucián bencés tanárok, Kovaly Béla és Zavatzky Antal (Tóni bácsi) világi tanárok. És beindult a tanítás – tanulás. Egy hónap múlva a város szlovák vezetősége kitiltott bennünket az épületből.

- A tanítás a továbbiakban a bencés rendház Nádor utcai épületében folytatódott. Az itt tanulókból azután fokozatosan létrejött a Hites Kristóf vezette „bujdosó osztály”, amelynek tagjai illegálisan (éjjel csónakon a Dunán át) Magyarországra távoztak, és 1948-ban ott érettségiztek. A volt bencés diákok nagy része pedig az 1946-ban alakult szlovák gimnáziumban folytatta tanulmányait.

- Engem 1946 tavaszán Bazinban letartóztattak, és Pozsonyban bebörtönöztek azzal a váddal, hogy magyar tannyelvű iskola szervezésében és különböző magyar jelszavak terjesztésében vettem részt. A letartóztatásom Nagy Géza (később számomra Géza bácsi) komáromi bíró utasítására történt, aki ebben az ügyben kihallgatta, és szabadon bocsátotta Gábris József, Mácsadi János és Kopják József volt osztálytársaimat. 1947-ben feltételeken szabadlábba

helyeztek, és 1948 márciusáig havonta jelentkeznem kellett a komáromi járási rendőrségen. Ezért is lekéstem a „bujdosó osztály”-ról. A komáromi szlovák gimnáziumban érettségiztem.

- Mindig is büszke voltam és vagyok, hogy a komáromi bencés gimnázium tanulója voltam. A Komáromban töltött évekre is büszke vagyok (12 évig voltam a MATESZ – Magyar Területi Színház – igazgatója). Sok szeretettel gondolok Tomaschek Inci nénire, aki nehéz anyagi körülményeimre való tekintettel családjába fogadott, és megélhetésemet biztosította.

Végül még a következő gondolataimat, érzéseimet szeretném közölni Önökkel:

Büszke vagyok arra, hogy Hites Kristóf a legközelebbi barátai közé sorolt. Évtizedeken át tartó kapcsolatunk őszinte, meghitt, és sok-sok intim kérdés megvitatása útján is elmélyült baráti kapcsolattá vált. Halálos ágyáról üzent értem, és én rohantam Pannonhalmára, ahol térdre ereszkedve, kezét fejemre téve áldását adta rajtam keresztül minden volt tanítványára és közölte, hogy túlvilági életében is gondját viseli sorsunk alakulásának.

Kérem Önöket, ne gyanúsítsanak meg elfogultsággal Kristóf atya iránt, ha javasolni merészkedem a következőt: Hites Kristóf évtizedes odaadó, önfeláldozó, ösztökélő és szüntelen szervező tevékenysége – itthon és külföldön egyaránt a magyar ifjúsági mozgalom, oktatás, iskolaügy, és általában a magyar szellemi élet fenntartása, továbbfejlesztése terén – megérdemelné, hogy hálából mellszobra díszítse a Selye János Gimnázium főbejárati előterét. Erre a feladatra fel kellene kérni Nagy János szobrászt, s ha szükséges, akkor pénzügyi vonatkozásban a nyilvánossághoz kellene fordulni.

További javaslatom a következő: Horváth József, a magyar gimnázium volt igazgatója, azon kívül, hogy szervezte az iskola működését, sok-sok éven át ápolta a bencés rend – bencés diák szellemiséget is. Minden vonatkozásban megérdemelné, ha javaslat születne a legmagasabb állami kitüntetések egyikére.

... ha úgy tűnik Önöknek, hogy valamilyen vonatkozásban talán öntömjenezésről van szó, bocsánatot kérek. Emléktöredékeim leírásával kicsit hozzá akarok járulni ahhoz, hogy lássuk, bizony voltak bonyodalmak, nehézségek is a komáromi magyar gimnázium történetében, de végül is örülök, hogy ezeket az emlékeimet éppen mostanában közölhetem Önökkel, amikor a Baráti Kör alakulóban van. A Baráti Kör vezetőségének sok sikert kívánva maradok tisztelettel:

Dr. Krivosík István

Pozsony, 2005. március 11.” *

A Komáromi Magyar Gimnázium Öregdiákjainak és Tanárainak Baráti Köre

iskolatörténeti gyűjteményt

hoz létre.

Ha gyarapítani tudod valamivel, azt az iskola címére küldd:

Selye János Gimnázium, „Iskolatörténet”, 94501 Komárno, ul. bisk. Királya 5.

Ha ragaszkodsz az eredeti példányodhoz, mi fénymásoljuk, és a sajátodat visszaküldjük.

Felhívás

2005. szeptember 16-án egy egész napos ünnepség keretében kerül sor a padlástér ünnepélyes átadására. Ugyanezen a napon emlékezünk arra, hogy a hontalanság éveit követően első magyar középiskolaként 55 éve nyitotta meg kapuit intézményünk, illetve 10 éve annak, hogy iskolánk felvette a híres tudós, Selye János nevét. A nap folyamán nemcsak gimnáziumunkban, hanem a Városi Művelődési Központban és a Tiszti pavilon épületében is ünnepi műsort tekinthetünk meg.

Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

*

Az Öregdiákok Baráti Körének elnöke értesíti a kör tagjait, hogy az egyesület ugyancsak

2005. szeptember 16-án

tartja első **taggyűlését**. Minden tag megjelenésével számolunk, aki már kitöltötte a belépési nyilatkozatot. Várjuk segítségedet és javaslataidat további munkánkra vonatkozóan.

A taggyűlésen átveheted szép tagsági igazolványodat is.

Az „Öregdiákok” számlaszáma

7989114/5200 – OTP Banka, a.s. Komárno

Az egyesületnek szánt közvetlen támogatást

erre a számlára küldheted.

Köszönjük.

Köszönjük!

Kedves Olvasónk! Lapunk nyomtatását a **Komáromi Nyomda Kft.** kedvezményrel vállalta.

A lapban megjelenő írásokat és képeket a szerzők honorárium nélkül bocsátják a szerkesztők rendelkezésére. A lap szerkesztését, tördelését, lektorálását és nyomdai előkészítését önkéntesek végzik, ugyancsak honorárium nélkül.

Ha lehetőségeid megengedik, a nyomdai költségekhez való önkéntes hozzájárulásodat örömmel nyugtázzuk.

Köszönjük.

*

A **Komáromi Öregdiák**-ba szánt írásokat és egyéb közleményeket a

**Selye János Gimnázium, „Öregdiákok”,
94501 Komárno, bisk. Királya 5.**
vagy az lhg@stonline.sk címre várjuk.

**Ne feledd! Minden hónap
harmadik hétfőjén 17 órakor
találkozunk az iskolában!**

Komáromi Öregdiák – Hírlevél. Kiadja a Komáromi Magyar Gimnázium Öregdiákjainak és Tanárainak Baráti Köre. Belső használatra. A kiadásért felel: Dr. Bastrnák Ferenc.

Összeállították: Jakab Ilona, Kulcsár Sz. Zsuzsa, Lovász Gabriella.

Szerkesztette és tördelte: Lovász Gabriella. Technikai munkatárs: Kürthy Erzsébet, Kovács György
Nyomta a Komáromi Nyomda Kft.